

© Wouter Van Vooren

FREYA PIRYNS EN RUDI DAEMS OVER DE OOSTERWEELVERBINDING EN DE WAPPERSONG

Als het van de Vlaamse Regering afhangt, wordt Vlaanderen de logistieke draaischijf van Europa. Volgens Groen! is dat niet de beste keuze. Gelukkig denken ook steeds meer actiegroepen, artsen én artiesten er ook zo over. Zo overtuigden Freya Piryns en Rudi Daems een resem artiesten om ook muzikaal te protesteren tegen de mogelijke komst van de Antwerpse kwelduivel. Het resultaat is de Wappersong, met tekst van (pdw) en muziek van Stef Kamil Carlens en Raymond. "De protestsong is er, nu nog een onafhankelijk onderzoek en een volksraadpleging", aldus beiden.

Het dossier van de Oosterweelverbinding dreigde geruisloos zijn weg doorheen de administratie af te leggen. Dankzij actiegroepen als stRaten-generaal en Ademloos en parlementsleden als Rudi Daems en Freya Piryns kwam daar verandering in. 'Tot op vandaag is er nog geen

(vervolg op blz. 3)

blz. 3

Teken de petitie van Ademloos

Stef Kamil Carlens

Tekst wappersong

Groen alternatief voor Vlaanderen transitland

[EDITO]

MIEKE VOGELS - Voorzitter Groen!

Er zijn grenzen aan de draagkracht van mens en milieu. Het is dus geen goed idee om Vlaanderen uit te bouwen tot transitland, tot de logistieke poort van Europa waar containers arriveren om dan via vrachtwagens naar de rest van Europa te verkassen. Dat is een doodlopend straatje.

Ook lossen extra rijstroken op de Brusselse ring het fileleed niet op. En de verbreding van het Schipdonkkanaal is ook geen oplossing. De Lange Wapperbrug moet dan weer de Antwerpse verkeersknoop ontwarren. Maar het gekozen traject maakt hele woonwijken onleefbaar.

Er zijn dus grenzen aan de draagkracht en steeds meer mensen beseffen dit. Maar politici durven de confrontatie met de burgers niet aan en de arrogantie waarmee ze kritische vragen wegzuiven, wordt groter en groter. 'Walk and don't look back', zegt Patrick Janssens over de Lange Wapper. Minister Crevits organiseert dan weer inspraak over de verbreding van de Ring in volle vakantieperiode. En ten slotte verschuift

minister-president Peeters zich achter 'beslist beleid' wanneer midden augustus de huizen in Doel plat gaan. Dat is ongehoord en ongezien. Groen! zal daarom het terechte ongenoegen en de verontwaardiging van al deze mensen vertalen in de verschillende gemeente- en provincieraden en parlementen van dit land.

Zijn wij dan tegen verandering, tegen vooruitgang? Neen, integendeel. Je kan maar vooruitgaan als je ook vooruit ziet, als je durft veranderen. Immers, de steeds hogere olieprijs zullen onze economie heroriënteren. Vandaag al rijden Vlamingen en Europeanen minder met de auto.

Voor ons betekent de toekomst: investeren in hernieuwbare energie, in energiezuinige steden, in ruimte voor kinderen, in kwalitatieve zorg, in een sterke sociale zekerheid, in sociale woningen. Dat, beste vrienden, is ons project voor Vlaanderen en voor Europa.

© Sofie Hoste

Afscheid van een grande dame

Eind september heeft Magda Aelvoet definitief afscheid genomen van de actieve politiek. De Groen!-politica deed dat in stijl, in aanwezigheid van familie, vrienden en (voormalige) collega's. In de Leuvense Universiteitshal zette de nu 64-jarige Magda Aelvoet een punt achter een rijke politieke carrière.

Magda was senator (1985-91), volksvertegenwoordiger (1991-95) en Europees parlements lid (1995-1999) voor Agalev. In de periode 1999-2002 was ze vice-premier en minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Volksgezondheid. Ze nam ontslag als minister omwille van de wapenleveringen aan Nepal. Ze kreeg ook de titel van minister van Staat.

Nu gaat Magda met pensioen en wil ze zich toewijden op haar rol van moeder, grootmoeder en echtgenote. Aelvoet zei in haar afscheidstoespraak "dat ze in de toekomst gaat proberen een beetje anders te gaan leven, méér thuis, méér beschikbaar voor de familie, minder vaste vergaderingen". Ze blijft wel aanspreekbaar voor ad hoc opdrachten.

NIEUW BOEK OVER ONZEKERHEID IN ONZE RISICOMAATSCHAPPIJ

We leven in één van de meest zekere samenlevingen ooit, maar toch voelen vele mensen zich onzeker. Die paradox is het vertrekpunt van het nieuwe boek van socioloog Dirk Geldof. Pesto vroeg hem hoe we die onzekerheid kunnen begrijpen en waarom we er – ook politiek – iets moeten aan doen?

Steeds snellere maatschappelijke veranderingen maken mensen onzeker. Onze samenleving verwacht steeds meer van mensen. De voortdurende versnelling en de toenemende druk maken ook vele mensen onzeker, ondanks de ongekende rijkdom. De eenzijdige globalisering maakt jobs onzeker. Ook vele relaties zijn tijdelijker geworden. Telkens leidt flexibiliteit ook tot onzekerheid.

We leven in een risicomaatschappij, schrijft je.

‘We botsen op steeds meer domeinen op risico’s. Kunnen we de klimaatopwarming tijdig keren? Wat zijn de gezondheidsrisico’s van vervuiling? Tijdsdruk vormt een risico: houden we deze ratrace vol? Kijken naar onze samenleving als een risicomaatschappij helpt ons de onzekerheid van mensen beter begrijpen. Individualisering maakte ons vrijer, maar zorgde tegelijk voor een onzekere vrijheid.’

Je spreekt ook van migratierisico’s.

‘Europa kent steeds meer mensen van andere afkomst, zeker in de steden. Die migratie verloopt niet zonder conflicten en risico’s, voor de betrokkenen en voor de mensen in het land van aankomst. De groeiende diversiteit dwingt ons om na te denken over wat ons bindt, dus over burgerschap, zoals Groenl doet in het Horizonsdebat.’

Het boek eindigt met politieke uitdagingen voor de 21ste eeuw.

‘De vraag is of we mensen opnieuw meer zekerheid kunnen geven, zonder hun vrijheid te beperken. Die uitdaging werkt door in het klimaatdebat, bij globalisering, bij de nood om onze sociale zekerheid te versterken, in het gezinsbeleid of in het migratiedebat. Onzekerheid maakt mensen bang voor verandering, en die is juist nodig. We moeten er positieve perspectieven tegenover plaatsen, maar daarvoor moeten we de onzekerheid en risico’s eerst herkennen.’

UITGEVERIJ ACCO GEEFT 3 EXEMPLAREN WEG Mail ‘onzekerheid’ naar pesto@groen.be

Dirk Geldof (1965) is socioloog en publicist. Hij doceert sociologie aan het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen en is OCMW-raadslid te Antwerpen. Jarenlang was hij co-auteur van de Jaarboeken Armoede en Sociale Uitsluiting. Hij publiceerde eerder ‘Onthaasting, Niet meer maar beter’ en ‘We consumeren ons kapot’.

Dirk Geldof stelt zijn nieuwe boek voor op donderdag 23 oktober om 20u in ‘De Groene Waterman’ (Wolstraat 7) te Antwerpen. Op donderdag 6 november om 19u30 geeft hij een lezing op de Boekenbeurs.

www.dirkgeldof.be

PLANEET OP DRIFT?

Het handboek *Planeet op Drift?* geeft een wetenschappelijke kijk op klimaatverandering en *Global Change*. De verzamelde informatie gaat veel verder dan een vulgariserende eerste benadering. Zo wordt een driehonderdtal aspecten van de mondiale milieuveranderingen zoals zeestromingen en leefomstandigheden, fotosynthese en CO₂-verhogingen, op inzichtelijke manier behandeld.

‘Planeet op drift?’ vertelt een toegankelijk maar wetenschappelijk verantwoord verhaal, dat stevig ondersteund wordt door een uitgebreide bibliografie (zo’n 1.000 referenties). Detailspecten van de behandelde milieuproblemen worden vlot teruggevonden in de uitgebreide alfabetische index en in de lezer- en studentvriendelijke FAQ-lijst.

Het boek richt zich tot een breed publiek van studenten, docenten, journalisten, milieudeskundigen, milieuvrijwilligers, ambtenaren, beleidsmensen en geïnteresseerde leken. Het is een onmisbaar (referentie)werk voor iedereen die begaan is met de problematiek van *Global Change* en die ook het verhaal achter de slogans wil leren kennen.

www.vubpress.be

TEST ONLINE HOE GROEN JE KLEERKAST IS

Een adviesbureau voor de textielindustrie heeft onlangs een test op zijn website geplaatst die de **ecologische voetafdruk van uw klerenkast** berekent. De vragenlijst peilt naar de omvang van uw garderobe en gaat ook in op onderhoud en op materialen. Natuurlijke stoffen, zoals linnen, leer en biologisch geteeld katoen zijn immers veel minder belastend dan ander katoen of synthetisch textiel.

In de ecotest verrekent het ook was- en droogbeurten en strijkurtjes. Een uur strijken is even energieverslindend als zeven uur wassen. De wasmachine van 40 op 30 graden zetten helpt ook om uw kledij milieuvriendelijker te maken, maar warmer wassen is nog niet zo schadelijk als al uw oude kledij weggooien. Geef daarom afdankertjes weg aan een goed doel of een tweedehandswinkel.

Na het invullen van de vragenlijst krijgt u een **EDU-score**, wat staat voor *Environmental Damage Units* en gebaseerd is op het water- en energieverbruik, het gebruik van niet-hernieuwbare materialen en de mate van vervuiling: hoe hoger de score, hoe zwaarder uw ijdelheid weegt op de planeet. De gemiddelde gebruiker haalt een score van 500 tot 1.000 EDU’s.

www.ecotextile.com

KLEUR JE SEKSLEVEN GROEN

Seks kan voortaan ook ecovriendelijk. De milieusite Treehugger.com heeft een heleboel voorstellen waarbij seks een groen kantje krijgt. Zo zijn er relatiesites voor veggie singles, ecodildo’s en een pornosite ‘Fuck for Forest’ die de winst afstaat aan het behoud van bossen.

Maar het hoeft allemaal niet zo drastisch. Ook zonder gedoe kan je je seksleven groen(er) kleuren. Zo verbruikt samen douchen heel wat minder water dan een duik in het bad. En wil je in de stemming komen, neem dan organische massageolie, biodynamische rode wijn en fair trade chocolade. Voor plezierverhogende middeltjes kan je ook terecht bij de organische versie zonder veel oliën en kleur-, geur- en smaakstoffen. Bij biolingerie denk je beter niet aan de reuzenslipjes uit oma’s tijdperk, maar veeleer aan strings uit organisch katoen, hemdje van hennepzijde of zachte bamboelakens.

www.treehugger.com

(vervolg van blz. 1)

onafhankelijk onderzoek naar de alternatieven voor de sluiting van de Antwerpse ring’, zegt Freya Piryns. ‘Dubieuze ingrepen die het dossier uit de openbaarheid moesten houden, waren er dan weer voldoende. Maar aan objectieve informatie en tegensprekelijk debat ontbrak het al die jaren.’

Een van de initiatieven die het tij deden keren was de Wappersong van Stef Kamil Carlens en Raymond van het Groenewoud, het lied dat geïnspireerd is op “*Walk and don’t look back*” van Peter Tosh en Mick Jagger. Het waren tevens de woorden van Patrick Janssens nadat de kritiek op de Oosterweelverbinding steeds luider klonk. Freya Piryns ergerde zich mateloos aan die uitspraak en sprak de muzikanten van Zita Swoon aan om een protestlied op dezelfde melodie te maken. Tekstschrijver (pdw) titelde het nummer ‘We rijden door en zien niet om’.

‘Veel Antwerpenaren denken dat nog steeds de Oosterweelverbinding een brug over de Schelde is. Niet is minder waar. De brug zal over het noordelijk deel van Antwerpen komen. Voor kwetsbare wijken als Merksem, Luchtbal en Deurne-Noord betekent dat extra fijn stof en veel lawaaihinder. Bovendien stel ik mij grote vragen bij de verkeerstromen die georganiseerd worden. Linker op- en

afritten, vrachtwagens die op afstand van één kilometer vier rijbaanvakken moeten doorkruisen, enzovoort. Onafhankelijke experts noemen het nu al een dodenweg’, aldus Rudi Daems.

Eind juni bestelde de Vlaamse Regering dan toch een onafhankelijk onderzoek. Senator Piryns was blij verrast: ‘De Vlaamse Regering hield steeds vol dat er reeds een onafhankelijke onderzoek naar de verschillende tracés had plaatsgevonden. Wij hebben daar steeds onze twijfels over gehad. Tot nu toe heeft de BAM van onafhankelijke onderzoeken immers weinig kaas gegeten. Het rapport over het alternatieve tracé van de stRaten-generaal werd opgemaakt én goedgekeurd door dezelfde persoon werkzaam bij TV SAM, het studiebureau van de BAM.’

‘Klaarblijkelijk komt de Vlaamse Regering nu langzaam maar zeker op haar standpunt terug’, vervolgt Freya Piryns en Rudi Daems gezamenlijk. ‘Ik geloof dat een onderzoek onder het waakzame oog van de publieke opinie meer kansen biedt op onafhankelijkheid en objectiviteit. Maar we moeten waakzaam blijven: alles staat of valt immers met de parameters van het onderzoek. Wat bijv. met het vrachtverbod in de Kennedytunnel? Daaraan zullen we merken of de Vlaamse Regering het onderzoek au serieux neemt of niet.’

STEF KAMIL CARLENS: “Funest voor de sfeer”

Stef Kamil Carlens twijfelde niet lang om mee te werken aan de Wappersong. ‘Die brug is geen goed idee’, vindt de frontman van Zita Swoon. ‘Het is niet alleen slecht voor de gezondheid van de Antwerpenaar, maar ook funest voor de aangepaste sfeer in de stad. Vroeger reed ik op mijn fiets langs de Noorderlaan in Merksem naar school. Die buurt barst al van de bruggen en auto’s. Het is een heel fout idee om daar nog meer snelwegen aan toe te voegen.’ Bovendien, vervolgt Carlens, kost het hele project veel meer geld dan eerder was aangekondigd. ‘Het idee was om tegelijk met de Oosterweelverbinding ook meer te investeren in fietspaden en het openbaar vervoer. Dat voornemen wordt nu op de lange baan geschoven. Dat zijn geen goede voortekens. Ik vermoed dat het er helemaal niet meer van komt. Ook dat zal de leefbaarheid van de stad niet ten goede komen’. De plannen voor de Oosterweelverbinding moeten herzien worden, eist Carlens. ‘De alternatieven moeten deftig bestudeerd worden, zodat de geluidsoverlast en het fijn stof tot het minimum worden beperkt.’ Stef Kamil Carlens benadrukt tenslotte nog dat hij niet aan partijpolitiek wenst te doen. ‘Maar ik ben wel een milieubewust iemand en ik maak ook over mijn ecologische voetafdruk. En ik wil graag in een stad wonen waar iedereen nog kan ademen’.

Teken de petitie van Ademloos tegen Lange Wapper

Ondertussen staat de klok niet stil. Op 1 september jl. gaf vzw Ademloos het startschot voor een groot-schalige handtekeningen campagne. Een kleine 50.000 Antwerpenaren ouder dan 16 moet de petitie van Ademloos tekenen om een volksraadpleging over de Oosterweel af te dwingen. ‘Iedereen beseft dat dit geen evidente opdracht is’, geeft Freya Piryns toe, ‘maar de campagne van de laatste maanden heeft alvast veel enthousiasme losgemaakt bij de mensen. We gaan er dus voluit voor’. Op 10 september telde de site iets meer dan 2.500 handtekeningen. De vereniging wil de finish voor Kerstmis halen. ‘Het wordt dus nog een hete herfst’, aldus voorzitter Wim Van Hees. ‘We weten dat een stad moeilijker te mobiliseren is dan een dorp dat aan Fata Morgana meedoet. Maar we hebben een goede strategie met 200 vrijwilligers. Op hun beurt kunnen een netwerk bouwen van vrienden, familie, bureaus, collega’s en scholen’.

www.ademloos.be

BELUISTER DE WAPPERSONG OP wappersong.be

We rijden door en zien niet om

‘t Sint-Annabos en het Noordkasteel
Ze zullen verdwijnen, man
(fijn stof, geen groen, fijn stof)
Voor de Wapper, de Lange Wapper
daar komen vodden van
(fijn stof, geen groen, fijn stof)

Maar voor de mannen op ‘t Schoon Verdiep
Is dat gezeur en benepen kritiek
We rijden door en zien niet om (... zien niet om) (x2)
D’ economie haalt het iedere keer
Boven ‘t algemeen belang
(fijn stof, geen groen, fijn stof)
Ja, ‘t Stad was wel van A
Maar blijkbaar niet voor lang
(fijn stof, geen groen, fijn stof)
Maar voor de mannen op ‘t Schoon Verdiep
Is dat gezeur en benepen kritiek
We rijden door en zien niet om (... zien niet om) (x2)

‘t Stad naar de haaien
Laat u niet naaien...
... door projectontwikkelaars
of door het stadsbestuur
(fijn stof, geen groen, fijn stof)
ja, ‘t Stad was wel van A
Maar blijkbaar voor korte duur...
(fijn stof, geen groen, fijn stof)

Tekst (pdw) | Muziek Zita Swoon
Zang Stef Kamil Carlens en Raymond

Geen bouwvergunning meer voor zonnepanelen

In Vlaanderen en Brussel is een bouwvergunning niet meer nodig om zonnepanelen te plaatsen. Dat beslist de respectievelijke regeringen onlangs. Voordien kwam er heel wat administratieve rompslomp bij kijken. Een oud zeer waar Groen! regelmatig tegen ageerde. Zo drong Vlaams fractieleider Rudi Daems begin dit jaar nog aan op een vereenvoudigde aanvraagprocedure. Ondertussen blijft het aantal zonnepanelen gestaag groeien in Vlaanderen en Brussel. Het aantal installaties in Vlaanderen klonk van 103 in 2003 tot 417 in 2006 en 2.713 in 2007. De Vlaamse energieregulator VREG verwacht dat dit jaar 25 miljoen kilowattuur of het verbruik van 7.100 gezinnen wordt geproduceerd door zonnepanelen.

1 op 5 journalisten stemde voor Groen!

Begin dit jaar voerde het *Center for Journalism Studies* (UGent) een enquête naar onder meer de opvattingen van beroepsjournalisten in Vlaanderen. Opvallend is dat 20 % van de bevroegde journalisten op Groen! heeft gestemd bij de federale verkiezingen van 2007. Ook Open VLD kreeg dezelfde score. 34 % van de ondervraagden heeft op het kartel sp.a-spirit (nu: VL.Pro) gestemd. Achtien procent van de respondenten stemde op het voormalig kartel CD&V-NV-A. Lijst Dedeker en Vlaams Belang blijken niet of nauwelijks aan te sluiten bij de persoonlijke politiek-ideologische opvattingen van de Vlaamse beroepsjournalisten. Verder blijkt dat journalisten zichzelf als vrij progressief beschouwen, en doorgaans progressiever dan het medium waarvoor ze werken.

Leesbare standaardfactuur voor gas en elektriciteit

Er moet dringend een standaardfactuur komen voor gas en elektriciteit, vindt kamerlid Tinne Van der Straeten. Er waren vorig jaar 5.630 klachten van consumenten bij de FOD Economie – meer dan het dubbele van 2006 – en die gingen vooral over onduidelijke facturen. Daarom heeft Groen! met de hulp van Test-Aankoop en andere consumentenorganisaties een standaardfactuur uitgewerkt. De standaardfactuur biedt de consument drie voordelen, zegt Tinne. ‘Hij kan makkelijker leveranciers met elkaar vergelijken, kan beter zijn verbruik in de gaten houden en zo geld gericht besparen en zal makkelijker kiezen voor groene energie omdat de bron van de opwekking vermeld wordt’. Groen! en Ecolo dienden ook samen een wetsvoorstel in.

DOSSIER HET SCHIPDONKKANAAL

Over de verbreding van het Schipdonk- en Leopoldkanaal – in de volksmond beter bekend als Blinker en Stinker – is het laatste woord nog niet gezegd, laat staan geschreven. Omdat beelden soms meer zeggen dan woorden, bekijkt Pesto het dossier door de ogen van een fotograaf. Een fijne selectie van sfeerbeelden van een van mooiste landschappen in Oost- en West-Vlaanderen. Foto's Stephan Declercq

© Wouter Van Vooren

Bijna 40 jaar. Zolang al hangt het dossier boven de hoofden van de Zomergemnaren, als een zwaard van Damocles. Maar bezorgd zijn ze nog steeds, de bewoners van het lieflijke dorp langs het Schipdonkkanaal, bevestigd de schepen van ruimtelijke ordening, natuur, mobiliteit, noord-zuidbeleid en leefbaarheid. 'Bij sommigen overheerst gelatenheid: zij vragen zich af wat zij kunnen doen tegen de komst van de mastodonten? Maar bij vele anderen overheerst toch nog steeds de strijdbaarheid, meer in de trant van *no pasaran*: ze komen er niet door'.

Als groene schepen zou je toch vóór de verbreding moeten zijn, niet tegen?

'Begrijp me niet verkeerd. Ik ben absoluut voor een betere ontsluiting van de haven van Zeebrugge. Als er op die manier vrachtwagens van de weg gehaald worden, dan kan ik dat alleen maar toejuichen. Maar de ontsluiting mag niet ten koste van alles gaan. Bovendien zijn er valabele alternatieven (zie onderaan). Voor Zomergem alleen al zou de impact ervan enorm zijn op de leefbaarheid, de waterhuishouding en de mobiliteit. En dan heb ik het alleen nog maar over de lokale gevolgen. Er zijn ook nog andere dorpen bedreigd, zoals Maldegem en Damme'.

Wat zouden de gevolgen dan zijn voor de hele regio?

'Als het kanaal verbreed wordt en er grote duwvaartschepen van de haven van Zeebrugge naar het binnenland varen, met

'Grote natuurramp in de maak'

"Als de verbreding van het Schipdonkkanaal er komt, wordt ons dorp in tweeën gespleten", verklaart Annemie De Bie, schepen in het landelijke Zomergem in Oost-Vlaanderen. Vandaar dat het grootschalige protest tegen de verbreding hier ontstaan is. 'Als klein kanaaldorpje hebben we misschien weinig in te brengen tegen de machtige lobbygroepen van de haven van Zeebrugge, maar we geven ons niet zomaar gewonnen', zegt schepen De Bie strijdbaar.

als einddoel een aansluiting op de internationale verbinding Seine-Schelde, dan zijn de gevolgen desastreus. 187 woningen worden onteigend, andere dalen in waarde. Bomen, weide- en watervogels, landbouwgronden, archeologische vindplaatsen en open ruimtes gaan verloren. Ook de horeca- en toerismesector zouden rake klappen krijgen. Op die manier raak je aan de ziel van het Meetjesland'.

Milieuverenigingen vragen zich ook af of er wel voldoende zoet water is om het kanaal te voeden?

'Terecht. Er is nog steeds geen oplossing voor de sluipende verzilting, en dat zou zeer nadelige gevolgen hebben voor de fauna en flora, de landbouw en de kwaliteit van het grondwater. Bovendien zou er een verhoogd risico zijn op wateroverlast en overstromingen. En in een droge warme zomer dreigt er dan weer onvoldoende water te zijn om het verbrede kanaal te vullen. Reken dat allemaal samen en je komt snel tot de conclusie dat er een grote natuurramp in de maak is, als de verbreding er komt'.

Hoe komt het dat Zomergem zo actief is in de strijd tegen de verbreding?

'Als bedreigd kanaaldorp volgen wij het dossier natuurlijk al jaren. En met wij bedoel ik alle politieke partijen, want dit dossier overstijgt alle partijgrenzen. Dat is een unicum in het Meetjesland. Bovendien hebben we vrij snel de krachten gebundeld met de actiescomités in de verschillende gemeentes langs het kanaal. Dat maakt dat we een hoorzitting hebben afgedwon-

INTERVIEW

gen in het Vlaams Parlement, succesvolle Kanaalfeesten hebben georganiseerd... Gelooft me, dat doet deugd. Dat je als kleine gemeente toch kan wegen op zo'n dossier'.

Het dossier leeft bij brede lagen van de bevolking. Maar wat verwacht Zomergem precies?

'Dat de verbreding er nooit komt. Dat er een einde gemaakt wordt aan de onzekerheid die hier al jaren sluimert. Dat de zogeheten 'reservatiestroom' – een stroom aan elke kant van het kanaal die voorzien is voor de verbreding – na dertig jaar opgeheven wordt. Daardoor zou de rechtszekerheid hersteld worden van de boeren en bewoners langs het kanaal. Je zal er bv. maar een cafetaria uitbaten, investeringen willen doen maar niet weten of je vroeg of laat je boeltje mag sluiten. Dat is nefast'.

En wat is nu de volgende stap?

'Dit najaar wordt het dossier terug op de tafel van het Vlaams Parlement verwacht. En eind dit jaar wordt het verwachte Milieueffectenrapport getoetst aan de haalbaarheidsstudie. Dat wordt dus afwachten. Maar soms krijgen we steun uit onverwachte hoek. Zo riep **Georges Allaert**, Hoogleraar ruimtelijke economie en ruimtelijke planning **UGent**, onlangs nog op tot voorzichtigheid. Allaert, die tevens de promotor was van de thesis van mijn zoon over de verbreding, zei dat er moet rekening gehouden worden met alle aspecten, ook uit de lokale gemeenschappen. En gelijk heeft hij'.

Bouw de estuaire vaart of kustvaart verder uit

Sinds deze zomer telt Vlaanderen **drie 'estuaire' vaartuigen**, of vaartuigen die op zee én op de binnenwateren kunnen varen. Deze speciaal omgebouwde boten varen tussen de haven van Zeebrugge en het hinterland, volgeladen met containers, en halen op die manier talrijke vrachtwagens van de weg.

Om via de Scheldemonding en een kort zeetraject naar Zeebrugge te kunnen varen, moet een estuaire schip **bestand zijn tegen golven van 3,50 meter hoog**, in soms gure zeeomstandigheden. De romp en de voorsteven zijn daarom steviger en hoger dan bij een gemiddeld binnenschip. Op die manier kunnen ze makkelijker 'het hoekje ronden', als je het op kaart bekijkt.

Optimaliseer het vervoer via het spoor

Minstens even belangrijk als de kustvaart is het vervoer per spoor. Met een aantal aanpassingen kan het spoor een groot deel van de groeiende containertrafiek opvangen. Maar zelfs zonder veel investeringen blijft nog veel potentieel onbenut. Bovendien beschikt ons land over een **fijnmazig spoorwegnet**.

In het meest optimistische scenario is zelfs sprake van 4 miljoen containers per jaar per rijrichting. Dat maakt van de spoorwegen **een van de meest duurzame alternatieven**. Het spoorvervoer is ecologisch gezien het meest verantwoorde transportmiddel, het minst vervuulende en ook voor gevaarlijke goederen het meest aangewezen.

Tot de beschikbare alternatieven per spoor behoren een **nieuw rangeerstation**, het wegwerken van de **bocht van Ter Doest** en

De **Deseo**, **Ambères** en **Tripoli**, de drie schepen, zijn samen goed voor 260.000 TEU (twintigvoetcontainers) per jaar. De Deseo kan **5.500 ton** laden, dat komt overeen met **450 TEU-containers of evenveel vrachtwagens**. De Tripoli, die deze zomer in de vaart genomen werd, heeft dezelfde capaciteit. De Ambères kan er 250 meenemen.

Volgens het Vlaams Gewest volstaan twaalf tot vijftien estuaire schepen om de **haven van Zeebrugge te ontsluiten**. Ondertussen blijft de containertrafiek er flink stijgen. In de eerste zes maanden van dit jaar werden meer dan 1 miljoen containers overgeladen in de haven. Jaarlijks worden er meer dan twee miljoen containers verhandeld en verwacht wordt dat dat er tegen 2015 vijf miljoen zullen zijn.

het op **vier sporen** brengen van het volledige traject Brugge-Gent. Verder zou lijn 60 tussen Brugge en Kortrijk meer uren opengesteld kunnen worden voor goederenvervoer. Doe daar bovenop aanvullende investeringen in de optimalisatie van de bestaande spoorlijn Zeebrugge-Brugge-Gent en van het kanaal Brugge-Gent, en de ontsluiting is een feit.

Verwacht wordt dat door de liberalisering het **spoorvervoer concurrentieel** zal worden met het wegvervoer. Ondertussen heeft het vervoer op de weg verder af te rekenen met stijgende brandstofprijzen, maar ook met strengere Europese regels qua rij- en rusttijden. Door het nakende verkeersinfarct verlaagt de commerciële snelheid en wordt het vervoer op de weg steeds duurder.

Midden september lanceerde Mieke Vogels haar idee van een onthaaste schooldag. De inspiratie voor het voorstel haalt Vogels bij jeugdauteur en voormalig leraar Marc De Bel. Die pleit voor een onthaaste schooldag die één derde aandacht aan het hoofd schenkt, één derde aan de handen en één derde aan het hart. Voor Pesto vertelt De Bel hoe zijn ideale schooldag er uitziet.

Schrijver Marc De Bel: 'Toen ik nog les gaf'

Toen ik nog les gaf, schreef een meisje uit mijn vierde klas in een van haar gedichtjes, die ze maakte voor het jaarlijkse schooltoneel: *niemand is alles, niemand is niets, iedereen is altijd iets*. Deze drie regeltjes, zonder hoofdletters, ontroeren en motiveren mij nog elke dag. Het is ook zeer juist wat ze schrijft. Al voelen veel kinderen zich in ons huidige onderwijsstelsel (dat over honderd jaar als barbaars zal worden beschouwd) vaak niets en wat aan hun lot over gelaten. Doodjammer, want iedereen is wel degelijk altijd iets.

Helaas gaat in het onderwijs 80% van de aandacht naar de hoofden en de hersentjes van onze kinderen. Amper 20% gaat naar het hart en de handen. Toch zijn 80% van onze kinderen geen hoofdkinderen, maar zijn er minstens evenveel hart- en handenkinderen.

Daarom is mijn motto altijd geweest: in het basisonderwijs moeten hoofd, hart en handen evenveel aandacht krijgen, zodat elk kind zich zo goed mogelijk ten volle kan ontwikkelen en een voor haar/hem gepaste basisvorming krijgt. Want niet het onderwijs, maar het kind is belangrijk, elk kind.

Een eerste vereiste is dus te zorgen dat alle kinderen graag naar school gaan. Niet enkel de hoofdkinderen. De school moet spannend en grappig zijn. Kinderen moeten er kind en vooral zichzelf kunnen zijn. Hoe? Dat maakt niet uit. Zolang elk kind het maar leuk vindt.

Zelf vroeg ik wat kinderen graag eens wilden zijn en schreef dan een toneelstuk waarin een *piloot* verliefd werd op een *prinses*, maar het aan de stok kreeg met een al te vurige *brandweerman* en een *Rode Duivel*, die een geschied *professor* en een *balletdansers* inschakelden om...

Dit toneelstuk speelden wij dan met de hele klas, waarbij we teksten schreven, decors schilderden, kostuums knutselden, berekenden hoeveel verf en stof we nodig hadden, ... We staken hier heel wat van op, iedereen deed wat zij/hij het liefst deed en best kon en vulde de anderen aan waar nodig.

Tekst: Marc de Bel

Groen! wil onthaaste school waar het kind primeert

In een onthaaste school staat het kind centraal: het ontwikkelt er zich normaal, en het voelt er zich goed. Het onderwijs krijgt er ook veel minder een economische finaliteit – leren voor een goeie job als je later groot zal zijn. En de nadruk ligt er niet overwegend op het cognitieve. Integendeel: Kinderen mogen er weer meer bewegen, en de lessen worden er afgewisseld met keuzeactiviteiten. Er worden ook ruime ravotpauses ingebouwd en sporten kan over de individuele klassen heen.

Ook wil Groen! de nabewaking afschaffen. De breuklijn tussen leren, wachten op de ouders, en de extraschoolse activiteiten bestaat er niet. Kinderen kunnen – maar dat is niet verplicht – van 8 uur 's morgens tot 18 uur 's avonds terecht op de brede, onthaaste school. Ze kunnen er muziek, tekenen, toneel volgen of extra begeleiding krijgen. Zo brengen we kwalitatieve kinderopvang, zorg, en buitenschoolse activiteiten naar alle kinderen. Ook naar kinderen die anders minder kansen krijgen.

Groen! wil de zorgarbeid herwaarderen en de ratrace een halt toeroepen. De 'onthaaste school' is een voorbeeld dat illustreert hoe we dit concreet willen doen. De tekst en het

DISCUSSIEER/DOE MEE

Niet alleen over gezinnen en zorg wordt er volop gediscussieerd binnen Groen!, ook rond stedelijkheid en diversiteit en ecologie en economie vernieuwen we ons partijprogramma. Heb je daar zelf ook een uitgesproken mening over of ben je gewoon benieuwd naar de stand van zaken, surf dan snel naar de website www.horizondebat.be.

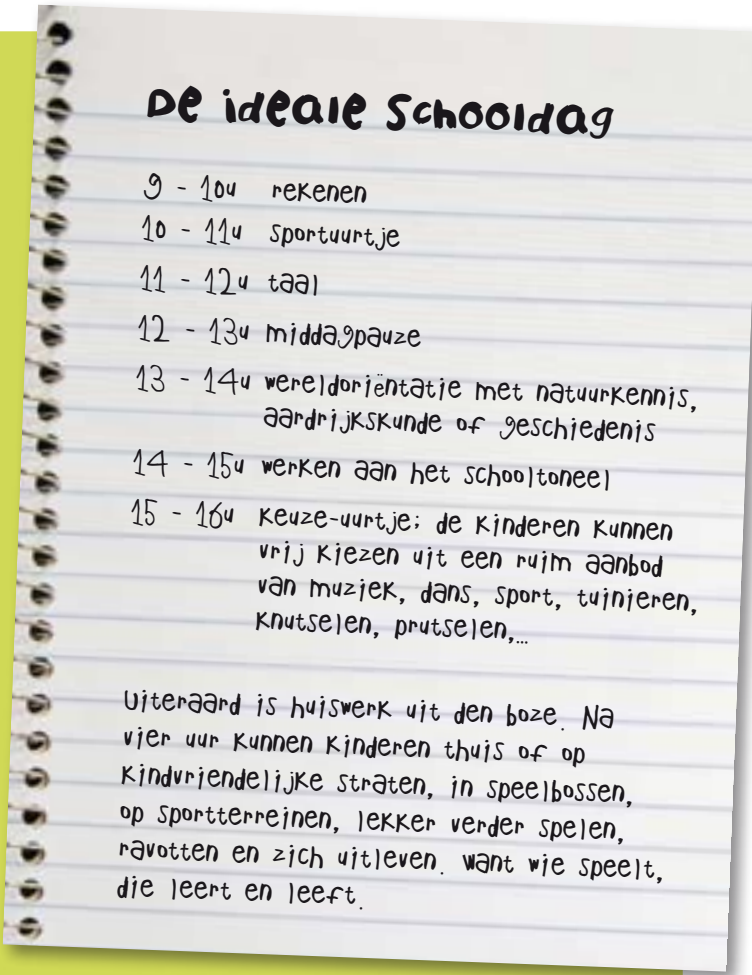
van hun leerlingen en welke knelpunten zij hierbij (nog steeds) ondervinden. Een echt bottom-up verhaal dus, met leerkrachten, CLB-medewerkers, ouders en beleidsmakers en met als doelstelling te leren van elkaar en te zoeken naar succesvolle manieren om de doorstroom te verhogen.

De invalshoek van deze namiddag is het basisonderwijs, omdat daar reeds heel wat leerachterstanden opgelopen worden. Een panel zal vanuit de eigen achtergrond vertellen over haar/zijn ervaringen met diversiteit in het onderwijs en antwoorden op vragen. De panelleden zijn **Marieke Smeyers** (sociologe en medewerkster School-in-zicht), **Jamila Zahnoun** (lid oudercomité de Wereldschool), **Patrick Meekers** (Directie Basisschool De Pijl) en **Rita Van den Bosch** (GOK-coördinator CLB-GO! Antwerpen). Woensdag 22 oktober van 13u30 tot 17u in Auditorium Permeke bibliotheek Meer info en inschrijvingen bij Kim.Tibos@groen.be.

24 OKTOBER | BRUGGE GROEN! PLUS VIERT VIJFDE VERJAARDAG

Op 10 oktober 2003 kwamen zo'n 70 groene senioren in Berchem bijeen. Sindsdien heeft Groen! Plus werkingen in alle Vlaamse provincies en Brussel. Bij een verjaardagsfeest passen herinneringen en toekomstdromen, drankjes en hapjes, een feestelijke maaltijd en een wandeling met gidsen in Brugge. Je kan je inschrijven via hugo.vandienderen@groen.be.

www.groen-plus.be

voorstel van de onthaaste school worden besproken en liggen ter stemming voor op het horizoncongres in november. Over dit voorstel kan je nu al mee discussiëren op onderstaande website.

www.horizondebat.be

INFOVERGADERINGEN IN VLAAMSE RAND EN BRUSSEL

Deze groene alternatieven staan uitvoerig beschreven in een nieuw dossier van Groen! waarmee de partij de boer opgaat. Hiermee organiseert zij in oktober en november infovergaderingen in de Vlaamse rand en Brussel. Voor een exemplaar van het dossier, check de website van Groen! Vlaams-Brabant en Groen! Brussel. Je vindt er ook alle info als je stickers en/of affiches wil.

www.groen-vlaamsbrabant.be
www.info.groenbrussel.be

25 OKTOBER DAG VAN DE KRINGLOOPWINKEL

Op de Dag van de Kringloopwinkel wordt heel Vlaanderen uitgenodigd om eens in een kringloopwinkel op bezoek te gaan. De rode draad van deze dag is 'Creatief met tweedehands', waarbij textiel en accessoires in de spotlights staan. Een lijst van alle deelnemende kringloopwinkels vind je online. Vanaf eind september vind je daar ook alle details over de verschillende activiteiten.

www.kringwinkel.be

07.08.09 NOVEMBER | NIEUWPOORT HERFSTWEEKEND JONG GROEN! EN ECOLOJ

Van vrijdag 7 tot en met zondag 9 november trekken Jong Groen! en EcoloJ samen op weekend, naar Nieuwpoort. Het belooft een gevarieerd programma te worden, met tal van workshops. Zo staat zaterdagnamiddag volledig in het teken van Europa. Er staat ook een strandwandeling en een spetterende fuif op het programma. Schrijf je in of vraag meer info bij sabine@jonggroen.be

www.jonggroen.be

8 NOVEMBER | ANTWERPEN ECOLOGISCHE MODESHOW ECO FASHION – ECO CHIC

Op 8 november organiseert **People For Earth** in Antwerpen een event rond ecodesign, van 10 tot 16 uur. Gastvrouw is senator **Freya Pirys**. In de voormiddag gaan enkele sprekers dieper in op aspecten van ecodesign. Doorlopend is er een eco-markt en

100 OP DE RING

Een maximumsnelheid van 100 km/u op de Ring rond Brussel. Dat is één van de haalbare alternatieven die Vlaams parlements lid Eloi Glorieux en Brussels parlements lid Adelheid Byttebier lanceren tegen de mogelijke verbreding van de Ring rond Brussel. Gewapend met stickers en een ijzersterk dossier trekt Groen! deze herfst rond in verschillende gemeenten in de Vlaamse rand en Brussel, en vraagt ze automobilisten en fietsers de stickers op te kleven.

Groen! Brussel en Groen! Vlaams-Brabant hebben vragen bij de betondrift van de Vlaamse overheid. Want die lijkt maar één economische ambitie te hebben: onze regio uitbouwen tot 'Vlaanderen Transitland'. Om dit te realiseren staat er geen rem op megalomane infrastructuurprojecten zoals de uitbouw van een Flanders Airport Region rond Zaventem, als een nieuwe Vlaamse logistieke poort. Om dit te verwezenlijken bedacht de Vlaamse regering een Strategisch Actieplan voor de Reconversie en Teverkstelling in de luchthavenregio, kortweg het START-plan. Volgens dit plan moet tegen 2025 het aantal passagiers op Zaventem meer dan verdubbelen, en ook de vrachtluchten wil men bijna verdubbelen. En in de groene gordel rond Brussel wil men maar liefst 325 ha nieuwe logistieke bedrijventerreinen. Deze zorgen voor een grote toename van het vrachtvervoer via de weg. Daarom plant de Vlaamse regering om de nu al verzadigde noordelijke Ring rond Brussel te verbreden met extra rijstroken. Maar meer auto's op de Ring betekent meer verkeer in Brussel. Gevolg: invalswegen die nog verder dichtslibben en een stijgende luchtvervuiling. Groen! verworpt deze benadering en stelt daarom een hele resem milieuvriendelijkere en socialere maatregelen voor: een stopzetting van nachtluchten en een beperking van dagvluchten; een fietsexpresnet tussen de gemeenten in de Vlaamse rand en Brussel; een nieuw 'verkeerscentrum Ring' met permanente verkeersbegeleiding; de uitbouw van een gemeenschappelijk bedrijfsvervoersplan voor carpoolen; een slimme kilometerheffing; een aparte rijstrook voor auto's met meerdere inzittenden; en een maximumsnelheid op de Ring van 100 km/u.

DONDERDAG 23 OKTOBER | ZAVENTEM 20u – Cultuurhoeve Mariadal, Kouterweg 2

DONDERDAG 6 NOVEMBER | STEENOKKERZEE 20u – Zaal café 't Wiet, Dr. Wijckmansstraat 11

DINSdag 18 NOVEMBER | VILVOORDE 20u – CC Koningslo, Streekbaan 185

Voor een volledig programma:
Jef.Hollebecq@219.19.19@jef.hollebecq@groen.be

we sluiten de dag af met een feestelijke ecofashionshow. Daarvoor worden nog modellen en vrijwilligers gezocht. Alle info bij els.keytsman@telenet.be of via 0478 884 365.

23 NOVEMBER | ANTWERPEN FIETSBETOEGING TEGEN LANGE WAPPER

Heel het najaar trekken we ten strijde tegen de Lange Wapper, samen met de buurtcomités **stRaten-Generaal**, **Ademloos** en vele anderen. We helpen ook mee handtekeningen inzamelen om een volksraadpleging af te dwingen. Als klap op de vuurpijl organiseert Groen! op zondag 23 november een fietsbetoging tegen de Lange Wapper samen met een hele rits andere verenigingen.

www.groenantwerpen.be

9 DECEMBER | BRUSSEL DEBATAVOND MET BART STAES ROND 'EEN EU WAAR EUROPA RECHT OP HEFT'

Als afsluiter van de debatreeks De Avonden spreken we in Brussel met **Dany Cohn-Bendit**, fractievoorzitter van de Groenen in het Europees Parlement, **Hendrik Vos** (UGent), **Peter Bursens** (Universiteit Antwerpen) en **Bart Staes**, Europarlementslid voor Groen! Vragen zijn ondermeer: Welke richting moet de EU uit, en wat is de inzet van de Europese verkiezingen van 2009?

www.groen.be/avonden

© C-Power

Midden september werd de laatste rotor van 126 doormeter geplaatst op een windmolen van de Thorntonbank in de Noordzee. Daarmee is ook de laatste turbine van zes geplaatst. Het consortium C-Power houdt daarmee vast aan de prognose dat de zes eerste windturbines van elk 5 MW nog voor de winter zullen draaien. De zes windmolens vormen slechts een eerste fase van een groter project.

C-Power plant op de Thorntonbank tegen 2011 zestig turbines met een totale capaciteit van 300 megawatt, dat is goed om 600.000 inwoners van elektriciteit te voorzien. Ook de consortia Eldepasco en Belwind hebben de nodige vergunningen op zak om met de bouw van hun windturbines te beginnen. Eldepasco plant in totaal 36 windmolens, Belwind wil er 66 tot 99 installeren.

Sinds baanbreker C-Power begon met de bouw van de eerste molen van zijn park, is een rush ontstaan naar bijkomende concessies. Zo hebben investeerders onlangs nog een concessie aangevraagd voor het grootste windmolenpark voor de Belgische kust. Het park, dat Seal komt te heten, komt op 45 kilometer van de kust. Seal is al het zevende project in de windmolenzone voor de Belgische kust. Deze afgebakende zone achter de Thorntonbank is daarmee volledig ingenomen. De zeven geplande projecten zijn goed voor een vermogen van 2.300 megawatt. Daarmee kan meer dan 10 procent van het Belgische stroomverbruik worden gedekt.

Studie Greenpeace: 'Koppel windmolenparken aan elkaar'

Als Europa de strijd wil aangaan tegen de klimaatverandering en kiezen voor een groene toekomst, moeten we dringend investeren in een netwerk van windmolenparken in de Noordzee. Dat blijkt uit de studie "[R]evolutie in het elektriciteitsnet van de Noordzeelanden" van milieuorganisatie Greenpeace.

Een stroomnet van onderzeese kabels van 6.200 kilometer kan de verbinding maken tussen de 118 geplande windmolenparken van zeven Noordzeelanden: België, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Denemarken en Noorwegen. Een koppeling zou een centrale opleveren die tegen 2030 13 procent van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van de zeven landen kan leveren.

Greenpeace ziet ook een synergie tussen waterkracht en wind op de Noordzee. Dat zou toelaten zelfs de kleinste productieschommelingen van de windparken helemaal uit te vlakken. Surpluscapaciteit bij hevige windkracht zou kunnen worden gebruikt om water op te pompen in waterkrachtcentrales. Die centrales fungeren dan als een grote oplaadbare batterij.

Het uitgebreide rapport maakt ook een prognose over de toekomst van de hernieuwbare energie in de Europese Unie. De markt voor zonne- en windenergie groeit nu in een tempo van 20 procent per jaar. De Europese Vereniging voor Windenergie (EWEA) en Greenpeace voorspellen nu zelfs dat die vraag nog versnelt.

www.greenpeace.org/belgium/nl/press/reports/offshore-nl

Eerste windmolens draaien nog voor de winter

Midden september werd de laatste rotor van 126 doormeter geplaatst op een windmolen van de Thorntonbank in de Noordzee. Daarmee is ook de laatste turbine van zes geplaatst. Het consortium C-Power houdt daarmee vast aan de prognose dat de zes eerste windturbines van elk 5 MW nog voor de winter zullen draaien. De zes windmolens vormen slechts een eerste fase van een groter project.

C-Power plant op de Thorntonbank tegen 2011 zestig turbines met een totale capaciteit van 300 megawatt, dat is goed om 600.000 inwoners van elektriciteit te voorzien. Ook de consortia Eldepasco en Belwind hebben de nodige vergunningen op zak om met de bouw van hun windturbines te beginnen. Eldepasco plant in totaal 36 windmolens, Belwind wil er 66 tot 99 installeren.

Sinds baanbreker C-Power begon met de bouw van de eerste molen van zijn park, is een rush ontstaan naar bijkomende concessies. Zo hebben investeerders onlangs nog een concessie aangevraagd voor het grootste windmolenpark voor de Belgische kust. Het park, dat Seal komt te heten, komt op 45 kilometer van de kust. Seal is al het zevende project in de windmolenzone voor de Belgische kust. Deze afgebakende zone achter de Thorntonbank is daarmee volledig ingenomen. De zeven geplande projecten zijn goed voor een vermogen van 2.300 megawatt. Daarmee kan meer dan 10 procent van het Belgische stroomverbruik worden gedekt.

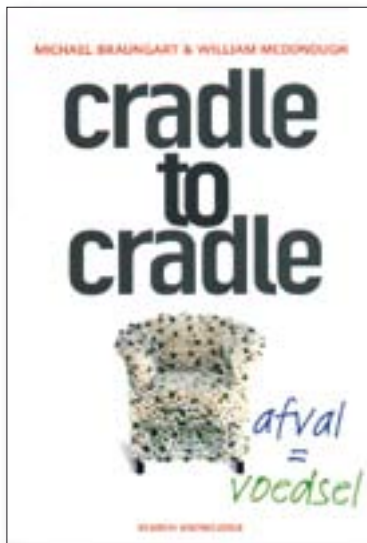
Tinne Van der Straeten en Eloi Glorieux reageren: "Hernieuwbare energie is booming business"

Hernieuwbare energie is een *booming business*. En het zijn bedrijven die de weg tonen. Dat blijkt uit het stijgend aantal investeringen in tal van Europese landen en in België. Het wordt dan ook tijd dat de politiek volgt, en volop inzet op ambitieuze, maar daarom niet minder haalbare klimaatdoelstellingen.

Een eerste stap zijn de Europese klimaatdoelstellingen: 13% hernieuwbare energie tegen 2020 en 15% CO2-reductie tegen 2020. Volgens het Federaal Planbureau is dat perfect betaalbaar en leveren ze maar liefst 26.000 nieuwe jobs op. Voor de groenen zijn deze doelstellingen echter maar een bescheiden eerste stap.

Door investeringen in hernieuwbare energie, innovatie en onderzoek geven we de economie de zuurstof die ze nodig heeft. Want het is een sector die alleen maar groeit. En het levert jobs op die niet verdwijnen of onder druk komen te staan. Bovendien, wat goed is voor de mensen, is ook goed voor de planeet: we worden minder afhankelijk van olie, en we kunnen de kerncentrales sluiten.

In het Federaal en Vlaams Parlement volgen wij onze energieminsters nauwgezet op. Helaas merken we te vaak een Calimero-houding: België is te klein, we hebben te weinig kust, te weinig zon, het is te moeilijk, het kost te veel. Wij daarentegen vinden dat sectoren met groei- en jobkansen voluit gesteund moeten worden. Want de toekomst veilig stellen heeft geen prijs.

Cradle to Cradle: het ideale huwelijk tussen ecologie en economie?

Het ideale huwelijk tussen ecologie en economie, of het concept voor een nieuwe industriële revolutie, zo wordt Cradle to Cradle wel eens omschreven. Dat is een innovatieve economie waar je vanaf het begin van de productie van goederen rekening houdt met het hele leven van dat product. Feit is dat Cradle to Cradle – of van wieg tot wieg – veel stof doet opwaaien. Pesto volgt een hip hebbing van de wieg tot in het graf.

Wat was het laatste dat je gekocht hebt? Een iPhone? In de fabriek wordt dit hippe hebbing gemaakt met kostbare grondstoffen van over de hele wereld, waaronder coltan, koper, metaal, plastic, ... Nu ben je nog mee, maar volgend jaar is ie waarschijnlijk al weer voorbijgestreefd, of is het scherpje gebarsten, en dus wil je er een nieuwe. Het blinkding heeft dus een beperkte levensduur: in de fabriek wordt het geboren, bij jou leeft het en sterft het, en daarna verdwijnt ie in de afvalindustrie. Dit is het lineaire eenrichtingsmodel van de wegwerpmaatschappij. Van de wieg tot in het graf.

Onderweg wordt er natuurlijk geprobeerd om hem te recyclen. Zo recycleert de industrie bijvoorbeeld het karton van de verpakking en bepaalde onderdelen van de telefoon. Spijtig genoeg kan het karton slechts enkele keren hergebruikt worden, omdat het telkens afneemt in kwaliteit. Voor de kostbare grondstoffen van de telefoon geldt net hetzelfde, voor zover deze al kunnen gerecupereerd worden. Maar finaal belanden alle onderdelen in de verbrandingsoven of op het stort, eventueel via een tussenstap als minderwaardig product. De iPhone doorloopt dus, net als alle andere producten, een levenscyclus.

In de loop van deze cyclus worden waardevolle grondstoffen waardeloos afval. Tijdens dit proces creëren ze nog een hoop schadelijke neveneffecten zoals chemische verontreiniging en CO₂-uitstoot. Als je beseft welke impact

jouw sexy iPhone heeft, zou je je bijna schuldig gaan voelen. Maar volgens McDonough en Braungart, auteurs van het boek Cradle To Cradle, hoef je je niet schuldig te voelen. Integendeel, in hun visie mogen we méér consumeren, méér produceren, mogen we een uitbundige overdaad creëren en daarmee eindeloos doorgaan. De architect en de chemicus hebben naar eigen zeggen dé oplossing en dat zonder de planeet om zeep te helpen: cradle to cradle ofwel van wieg tot wieg.

Dit begrip is een radicale omslag in het design van onze producten, een drastische hervorming van de industrie, een bocht van 180° in ons denken. Alles, van de kleinste computerchip tot het grootste containerschip, moet opnieuw vormgegeven worden. Het doel? Een economie waarin grondstoffen niet langer eindigen als waardeloos (toxisch) afval, waarin afval opnieuw een kwaliteitsgrondstof wordt. Op die manier worden kringlopen volledig gesloten. Dit is echter niet mogelijk als men producten blijft ontwerpen zoals vandaag. De kern van de oplossing ligt in een volledig nieuw eco-design.

McDonough en Braungart sabelen het begrip eco-efficiëntie genadeloos neer. Ze argumenteren dat eco-efficiënte producten, zoals een hybride wagen of een LED-lamp, de vernietiging van het leefmilieu nooit kunnen stoppen, maar enkel vertragen. Dat is niet voldoende. Eco-efficiëntie slaagt er enkel in onze producten iets minder slecht te maken, cradle to cradle wilt onze producten *goed* maken. Neem nu een kersenboom: hoe meer bloesems, hoe meer kersen, hoe meer voedsel, hoe meer pracht. De overdaad van een bloeiende kersenboom is een positieve zaak voor de omgeving.

Naar analogie met de kersenboom definiëren de auteurs het begrip eco-effectiviteit. Producten moeten zo worden ontworpen dat ze voordeel opleveren voor mens en milieu. Toxische componenten die niet opnieuw gebruikt kunnen worden, moeten van meet af aan uit de productie geweerd worden. Samenstellingen van materialen die het onmogelijk maken

om achteraf de grondstoffen te scheiden voor hergebruik, moeten verdwijnen. En producten blijven ook best eigendom van de producent, de consument kan ze dan huren voor gebruik en stuurt ze daarna terug naar de bron.

Voor bedrijven als Nike, Ford, BASF en Volkswagen brengen McDonough en Braungart dit gedachtegoed nu al in de praktijk. Zo ontwierpen ze fabrieksgebouwen waar gebruik gemaakt wordt van daglicht voor verlichting, van wind voor verluchting en afkoeling, van aangelegde moerassen die water opvangen en zuiveren. Hun gebouwen hebben een 'groen' dak met een laagje begroeiing dat isoleert in de winter en verfrist in de zomer, en deels de natuurlijke habitat herstelt die moest wijken voor het gebouw. Een andere toepassing is verpakking voor ijs, die begint te smelten zodra je ze uit de vriezer haalt. Gooi ze maar op de grond, want na twee uur blijft er enkel water over.

Nog een mooi voorbeeld is de volledig recycleerbare bureaustoel, een stoel die zo ontworpen is dat alle verschillende materialen opnieuw gescheiden kunnen worden en opnieuw kunnen dienen. Maar het allerbekendste voorbeeld is dan weer een verpakking uit biologisch afbreekbaar materiaal met een bloemzaadje erin verwerkt. Dump ze als jeblief in de natuur, vragen McDonough en Braungart, want je zorgt voor een rijkere flora. Evolueren naar een perfecte wieg tot wieg economie is een titanenwerk, vereist dat we allemaal samenwerken, en het gaat een eeuwigheid duren, maar daar draait het leven juist om, stellen de auteurs.

CRADLE TO CRADLE: kansen en valkuilen

Een boek dat je onder de douche kan lezen zonder dat het uiteenvalt. Een mooi T-shirt waarvan de 'ingrediënten' nadien volledig herbruikt kunnen worden voor een zelfde shirt. Mijn eerste reactie was er een van: "Ach, het zal wel de zoveelste poging zijn om de consument om de tuin te leiden. Of het zoveelste tovermiddel van de industrie om te 'greenwashen'. Of gaat het om wetenschappelijke naïevelingen, die in een of ander universitair achterkamertje het warm water terug aan het uitvinden zijn?"

Niets van dat. McDonough en Braungart zijn 2 nuchtere bedrijfsleiders die tegelijk idealisten zijn die graag buiten de lijntjes kleuren. We hadden het voorrecht om met één van hen, Michael Braungart, een stevig gesprek te voeren. Ik was eerbij gezegd bijzonder gecharmeerd maar tegelijk erg geprikkeld door de bijna messiaanse verhalen over *Cradle to Cradle*. *Cradle to Cradle* of van wieg tot wieg, is in feite een extreem doorgedreven vorm van kringlooeconomie. Teruggaan naar de bron, naar de materie waarmee we onze producten maken. Producten zo maken dat ze voor 100% inzetbaar zijn als basisgrondstof. Geen afval meer, zelfs geen recyclage in de vorm van *downcycling*. Telkens opnieuw de vraag stellen waaruit producten bestaan die we als producent op de markt gooien. En telkens onderzoeken of de kringloop niet nog beter, korter en dus milieuvriendelijker kan.

Cradle to Cradle is fris, positief en mobiliserend. Maar is het realistisch? Is het consequent te hanteren als uitgangspunt van ons economisch denken? En gaat Braungart niet wat kort door de bocht door het principe van kostenefficiëntie overboord te gooien? Wat trouwens met de energie- en transportkost van de ongebreidelde groei van kringloopproducten? En is hij bovendien niet een beetje naïef door te denken dat de industrie deze doorgedreven vorm van transitie zomaar zal aanvaarden?

Veel vragen dus. Groen zet de volgende tijd hoog in op een vergroening van onze economie. *Cradle to Cradle* moet daar een onderdeel van zijn. We moeten met een positieve vooringenomenheid naar dit project durven kijken, maar ons tegelijk bewust zijn van de valkuilen die *Cradle to Cradle* heeft. Laten we met een open geest het debat met industrie en samenleving aangaan.

Tekst: Rudi Daems

Groen nodigde Michael Braungart uit in het Vlaams Parlement op 13 juni 2008. VBO-baas Thomas Leysen, BBL-directeur Jan Turf en KUL-prof Karel Van Acker reageerden op de toespraak van Braungart over Cradle to Cradle. Het verslag van het symposium is integraal te lezen op www.groen.be/c2c

pesto
DRIEMAANDELIJKE UITGAVE VOOR DE
SYMPATHISANTEN VAN GROEN!

Denk mee/schrijf mee

Voel je het kriebelen om in je pen te kruipen, heb je schitterende ideeën voor interessante artikels of zie je invalshoeken voor een andere benadering, stuur dan snel een mail naar pesto@groen.be

COLOFON

Pesto is een driemaandelijks uitgave voor de sympathisanten van Groen!. Verschijnt 4x per jaar in oktober, januari, april en juli. Gedrukt op CyclusOffset, papier van 100% gerecycleerde vezels, zonder optische witmakers **WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER** Els Sallets, Ben Bleys, Freya Piryns, Jan Heynen, Mieke Vogels, Dirk Geldof, Stephaan Declercq, Jef Tavernier, Marc De Bel, Elisabeth Meuleman, Eloi Glorieux, Adelheid Byttebier, Merlijn Erbuier, Rudi Daems en Wouter Van Vooren **REDACTIERAAD** Els Sallets, Ben Bleys, Jan Mertens, Filip Lombaert, Jef Hollebecq, Rist Heylen, Rudy Van Nieuwenhove, Inan Asliyüce, Erik Torbeyns en Bruno Mostrey **VERANTWOORDELIJKE UITGEVER** Mieke Vogels, Sergeant De Bruynestraat 78-82, 1070 Brussel **CONTACT** Ben Bleys l 02 219 19 19 | pesto@groen.be **DRUKKERIJ** Druk in de Weer